

KUKÁTKO

ZPRAVODAJ XIV. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO DIVADLA PRO DĚTI

LISTOPAD 1995

Číslo 5

Na návrh odborné poroty byly uděleny tyto ceny:

Karle KLIMTOVÉ

za roli Jenovéfy ve hře Radoslava Loštáka ZTRACENÁ PRINCEZNA

Pavlu NAJVAROVI

za roli Kejklíře Matěje ve hře Vlastimila Nováka a Stanislava Oubrama O HONZOVI A VÍLE VERUNCE

Tomáši KRAUCHEROVI

za roli Netvora ve hře PANNA A NETVOR

Ludmile KRAUCHEROVÉ

za roli Málinky ve hře PANNA A NETVOR

Jiřímu PĚKNÉMU

za kostýmy a masku pro inscenaci PANNA A NETVOR

Robertu SINGEROVI

za dramaturgicko-režijní řešení inscenace hry Vlastimila Nováka a Stanislava Oubrama
O HONZOVI A VÍLE VERUNCE

Tomáši KRAUCHEROVI

za scénář a režii hry PANNA A NETVOR

Kristíně HERZINOVÉ

za dramaturgickou úpravu hry Františka Molíka O SLUNEČNÍKU, MĚSÍČNÍKU A VĚTRNÍKU

Souboru Mladá scéna Ústí nad Labem

za scénografii inscenace hry O SLUNEČNÍKU, MĚSÍČNÍKU A VĚTRNÍKU

Divadelnímu souboru MINIDIV Ostrov nad Ohří

za svébytné hledání cesty k dětskému publiku

Hereckému kolektivu G-Dividla Dramacentra DDM Ostrava

za pokus o ztvárnění maňáskové hry prostředky činoherního divadla

Mladé scéně OKD Corso Ústí nad Labem

za inscenaci hry Františka Molíka O SLUNEČNÍKU, MĚSÍČNÍKU A VĚTRNÍKU

Divadélku Na Peróně Praha

za inscenaci hry PANNA A NETVOR

CENA DĚTSKÉ POROTY

Divadélku Na Peróně Praha za inscenaci hry PANNA A NETVOR

ODBORNÁ POROTA RAKOVNICKÉ POPELKY 1995

nominuje k účasti na Jiráskově Hronově 1996

Divadélko Na Peróně Praha s inscenací hry **PANNA A NETVOR**

... Několik vět závěrem POPELKY 1995 ...

Každý rok vypravit Popelku s věnem do světa je krušná práce, neboť panny jsou stále emancipovanější - jak říkají ony, a vzpurnější - jak tvrdí jejich mentoři. Pohled na letošní defilé Popelek na POPELCE však vzbuzuje otázku, zda mentoři používají správné výchovné postupy, ale to je, pravda, otázka věčná, a proto i rajcovní, neboť nás nutí být stále připraveni reagovat na svět kolem sebe. Upřímnost, poctivost, snahu se neodvažujeme nikomu upřít, jde jen o to, zda je důstatečná. Rozpor mezi chtít a moci se vznáší nad pohádkovými divadelními lesy, ba někdy se zdá, že se pozapomíná na magicou otevírací formuli, jež zní: Za devaterými horami, sedmero řekami, et cetera, tedy na magicou formuli dramaturgickou otevírající příběh a rozdávající karty, podle nichž lze poznat kdo hraje a oč hraje, na což navazují veškeré divadelní prostředky, které nás příběhem, divadelním sdělením mají provést. Zde si dovolím citaci velkého komediografa Lope de Vegy, cože je divadlo. Říká, že je to velmi jednoduché, neboť divadlo jsou tři prkna, dva herci a jedna vášeň. Snadné, že. Zbývá několik maličkostí, z nichž jedna je třeba ta, jak projít dveřmi z jazyka literatury do jazyka divadla, když ne každé slovo má potenci jednat, i když zní líbezně a mnohovýznamově.

Minulý rok jsme vybavili Popelku na cestu klasickými třemi oříšky, a tak bychom si dovolili jí tentokrát nabídnout skříňku. Podotýkám, že skříňku Pandořinu, neboť když ji otevře, vypustí druhý citát, již letos jednou proponovaný, a to citát Budilův, který se Popelky zeptá na dramatické osoby na scéně se objevující, a to: Odkud přišli a co tu chtějí. Je totiž starou obnošenou vestou, že divadlo lze provozovat beze všeho vyjma člověka - a to takového člověka, který je vybaven dovednostmi, jimiž a přes ně dovede komunikovat, neboť divadlo je akt výsostně komunikační. Člověk herec svým tělem a hlasem oslovuje naše smysly, naši představivost a

obraznost, a to na základě abecedy, na níž se na počátku shodneme, abecedy, která postupuje od konkrétního k abstraktnímu, od krůčků ke skokům. Jestliže na počátku tato abeceda není stanovena, jestliže neuzavřeme smlouvu, že toto je A a toto B, tak si nedokážeme představit, že někde v řadě je i M či Y, a nemůže dojít k divadelnímu zázraku.

Rozčlenit letošní POPELKU do výrazných, vnitřně souhlasných celků, nebylo lektorskému sboru dáno, a tak pojďme chronologicky, jak před nás inscenace předstupovaly.

"Ztracená princezna", kterou přivezli Braničtí trpěla nemocí dramaturgickou. I když soubor je herecky vybaven, zápas s textem referenčním a ne dramatickým, když už pomineme anekdotickou zápletku, v níž ti, kdož cosi chtěli, se vůbec ve svém směřování nesešli, byl předem kontumačně rozhodnut. Forzírování postav herci, aby se aspoň dostali trochu textu na kloub, nesplnil účel. Na dokreslení je nutno konstatovat, že když se naopak omezili na prosté existování na jevišti, na sdělení aspoň drobného individuálního tématu - jako Jenovéfa žravosti, přece jen se cosi divadelního stalo, a připomínáme to jako cestu, na niž se občas pozapomíná.

"O Honzovi a víle Verunce" divadelníků ze Šumperka bylo jistým překvapením, neboť velmi podprůměrný text dokázal režisér Singer svým dramaturgicko-režijním řešením dovést do tvaru, v němž jsme nejen jasně odečetli příběh, ale přes herce, byť v různé míře, se dozvěděli i cosi o postavách samých. Herci jednali, poslouchali se, odpovídali si, prostě jsme zažili onen často postrádaný proces. Výtečná byla pak práce s dětským publikem, které bylo vtaženo do hry jako rovnocenný partner, a podle toho též spolupracovalo a modelovalo napětím řadu situací.

"Panna a Netvor" Divadla Na Peróně ze všech uvedených inscenací obsahovalo všechny složky v rovnováze, od dramaturgické

... Několik vět závěrem POPELKY 1995 ...

... Několik vět závěrem POPELKY 1995 ...

přes režijní, scénografické až k zásadně hereckým. Především ústřední dvojice nás provedla tématem věčně lidským, neboť pouze láska, a to láska obětavá, nesobecká a schopná soucitu, z nás dokáže stvořit člověka. Připomínám pouze otázku, zda prostor Netvora, ona alkovna, je tím nejpresněji zvoleným místem, a dále přehnané doilustrovávání Gábinčiny povahy.

"Pirátská pohádka" souboru Minidiv je přínosná v hledání cest, jak navázat kontakt s malým divákem, jak probouzet fantazii, otevírat cesty ke komunikaci. Řeč je o cestě, o směřování tohoto divadla, neboť v této inscenaci princip dramatické hry a princip dramatického textu se spíše střetávají, než aby se podporovaly. Z toho vyplývá otázka, kdo a kdy má děti rozehrávat, kdy si hrajeme asociálně a kdy rozehráváme dramatickou story. Ale, a to je důležité, soubor hledá v této ne zcela příznivé době cestu k dětem přes divadlo a pro divadlo.

MLS a jeho "O Slunečníku, Měsíčníku a Větrníku". Největším kladem tohoto souboru a přínosem pro divadlo dětem především je jejich usilovná práce dramaturgická, hledání textů, které mají nejen obsah, ale především dramatickou schopnost tento obsah sdělit. Opět přímo vzorový školský případ, jak lze upravit text, který od času svého vzniku zastaral, a dokonce jak jej upravit obecně, i pro poetiku souboru. Tedy práce s textem, a práce se scénografií, i když všichni víme, že jejich poetika je svébytná. Již dříve se objevovaly signály, že text a scéna ano, ale že na jevišti nejsou všemocné, že všemocným je herec. Nuže, právě teď je ta chvíle, kdy se MLS musí na práci s hercem soustředit, a když se zadaří, bude kouzlo pohádky, její etická hodnota, naplněna.

"Hacafán, neb Kecafán" studentského G - Dividla z Ostravy je svým způsobem dramaturgický počín, neboť převedli rakvičkárnu z oblasti maňáskového divadla do ranku činoherního. Příjemné a divadelně zajímavé

na této inscenaci je to, že ať už záměrně či nezáměrně, se jim žánr rakvičkárny vrátil. Razance nastolená jarmarečním principem, trávník, páská na oko, rakvičky, jed a jiné, a pouze škoda, že s tím nebylo důsledně pracováno, k čemuž též patří silnější konturování postav. Když se ale zadařilo, bylo nám dobře, ale pro příště - a pro všechny divadelníky zároveň - to byla ukázka nerozhodnosti, pro jaký princip se rozhodnout. Zda jít po textu, po uvěření či zda jít pod a proti textu ve smyslu hyperbolizace. Ne že by tam oba principy nebyly, ale byly voleny ad hoc, a ne po smyslu výpovědi. Jestliže jsme se bavili, tak si též řekněme, jak moc bychom se bavili. Jen na upozornění, je to jiná cesta dramatické hry a hry divadelní, než provozuje Minidiv, a nebylo by od věci si na inscenaci vzpomenout a v klidu si to srovnat.

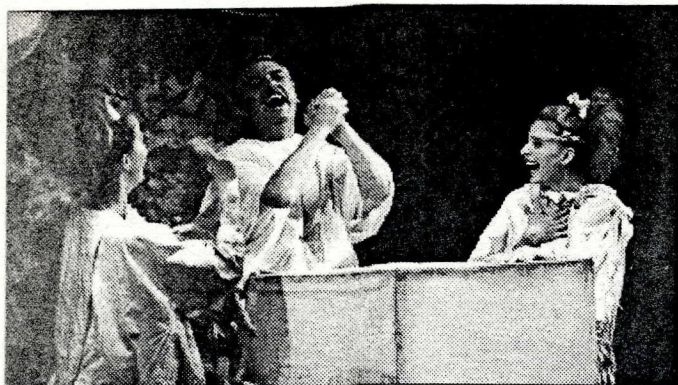
"Houpací pohádka" Divadla Štěk z Hranic na Moravě si za spouštěcí moment zvolila poetickou hříčku páně Mikulky. Oproti loňské inscenaci však nedošlo k naplnění jimi zvoleného principu improvizace na daná témata či spíše na asociace z daného tématu vyplývající, a tak převod na divadlo nebyl odůvodněný tím, že by přinesl nový pohled. Dá se i říci, že jestliže je divadlo komunikace o komunikaci za pomoci komunikace, pak musí ten, kdo komunikaci zahajuje, přednést gramatiku a konkrétní artikulaci prostředků tak, abychom vůbec komunikovat mohli.

Na závěr ještě jedno připodotknutí, a to k dětské porotě. Vedení dětí bylo na úrovni, s níž se mnozí z nás ještě nesetkali, a subjektivní divácké pocity byly převedeny přes herní princip do objektivně zachytitelných, srozumitelných a hierarchizujících sdělení. Za to všem, od těch nejmenších až po největší velké díky. Též bylo zajímavé, jak se lektorský sbor s dětskou porotou setkával a shodoval, což určitě nebylo a není bez zajímavosti pro divadelní soubory hrající, i jen pozorující.

Totť vše, a teď si, Popelko, tu Pandořinu skříňku klidně otevři.

Vladimír Zajíc

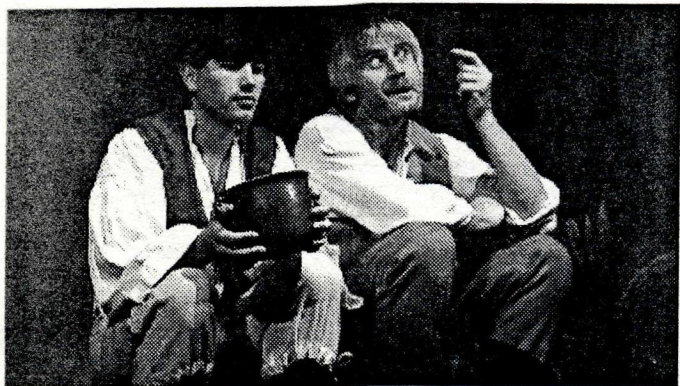
... Několik vět závěrem POPELKY 1995 ...

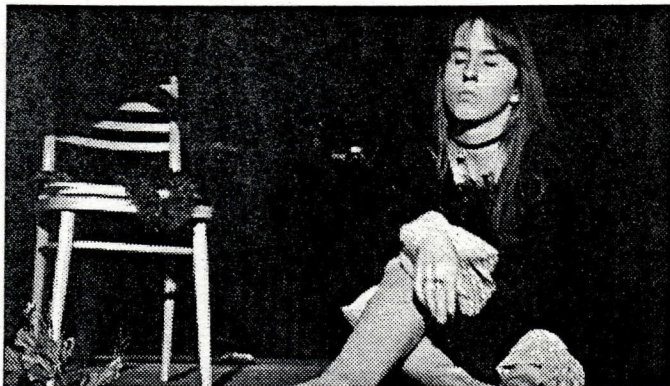
ZTRACENÁ PRINCEZNA

O SLUNEČNÍKU, MĚSÍČNÍKU A VĚTRNÍKU

O HONZOVI A VÍLE VERUNCE

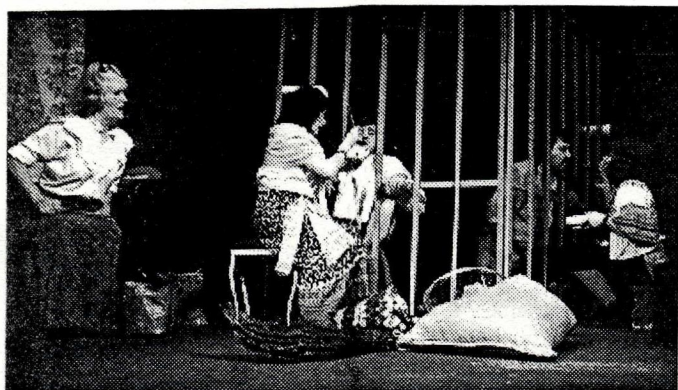
HACAFÁN, NEB KECAFÁN?

PANNA A NETVOR

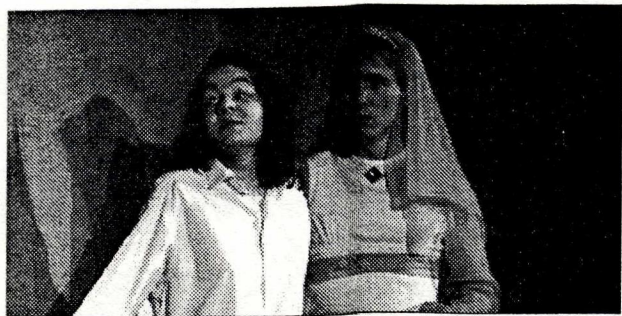
HOUPACÍ POHÁDKA

PIRÁTSKÁ POHÁDKA

KVAS KRÁLE VONDŘY XXVI.

ČARODĚJNÝ BÁL

Za rok nashle...

Všechno jednou končí, bohužel, jako by ty hezké záležitosti trvaly kratší dobu. Končí i letošní Popelka, která má proti Jiráskovu Hronovu tu nehezku vlastnost, že trvá pouze víkend a kousek.

Popelka využila všechny orlíšky, které měla k dispozici a odchází na kutě. Do postele se těší jednak proto, že tam na ní čeká princ a také proto, že se pořádně nevyspala, ani nepamatuje. Takže princ bude mít nakonec smůlu. Na zámku pomalu zhasínají světla loučí a křišťálových lustrů, hosté se rozjíždějí kočáry do svých domovů a pomalu se začínají těšit na další ples. Na ten hronovský, na ten třebečský, na ten ve Vysokém nad Jizerou a na všechny ostatní. Za rok na shledanou.